

Додаток 1
до постанови Виконавчого
комітету Профспілки
від 19.03.2025 № ВК8-12/3

У 2024 року Професійна спілка працівників охорони здоров'я України (далі – Профспілка) здійснювала правозахисну роботу відповідно до Статуту Профспілки, а також постанови Президії ФПУ «Про затвердження нормативних актів ФПУ з питань громадського контролю профспілок» від 11.12.2012 р. № П-15-4 (в редакції постанови Президії ФПУ від 28.02.2013 № П-16-15), із змінами, внесеними постановою Президії ФПУ «Про удосконалення нормативних актів ФПУ з питань громадського контролю профспілок» від 22.06.2017 р. № П-9-9 з дотриманням обмежень встановлених у зв'язку із введенням військового стану на території України Указом Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», який діє з 24 лютого 2022 року по теперішній час.

Профспілкою, в межах своїх повноважень, здійснювалась правозахисна робота, спрямована на захист трудових та соціально-економічних прав членів Профспілки.

Крім того, систематично вживалися заходи щодо запобігання, виявлення та усунення порушень законодавства про працю.

Протягом 2024 року найбільша кількість юридичних консультацій була надана керівникам закладів охорони здоров'я, первинним профспілковим організаціям та членам Профспілки з питань:

- формування спроможної мережі закладів охорони здоров'я в областях;
- реорганізації підприємств шляхом приєднання;
- змін істотних умов праці;
- проведення медичних оглядів, атестацій робочих місць за умовами праці та атестації медичних працівників в умовах воєнного стану;
- працевлаштування внутрішньо переміщених осіб;
- переведення та звільнення працівників у період воєнного стану;
- виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності, працівникам, які працюють за сумісництвом;
- колективно - договірної роботи в комунальних некомерційних підприємствах;
- надання щорічних основних і додаткових відпусток, відпусток без збереження заробітної плати та інших видів відпусток;
- зупинення дії окремих положень колективного договору;
- призупинення дії трудового договору;
- порядку скорочення штату працівників у період воєнного стану, алгоритму дій роботодавця та профкому при звільненні працівників у зв'язку із скороченням;
- повноважень первинних профспілкових організацій під час воєнного стану;
- організації роботи закладів охорони здоров'я під час повітряної тривоги;
- діяльності закладів охорони здоров'я в умовах їх пошкодження, змінах підходів у фінансуванні, оплаті праці, відсутності працівників через переїзд до інших регіонів України та за кордон, запровадження простою, дистанційної роботи для окремих категорій працівників, функціонування закладів на окупованих територіях, діяльності вищих закладів освіти та організації начального процесу.

Обласні організації Профспілки оперативно реагували на звернення та надавали правову допомогу з вищезазначених питань. Були підготовлені необхідні документи, зокрема заяви, звернення, скарги, клопотання тощо, а також забезпечено представництво в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

На вимогу організацій Профспілки виявлені порушення трудового законодавства в умовах військового стану, зокрема Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо оптимізації трудових відносин» були практично усунуті керівниками закладів охорони здоров'я.

У 2024 році значно зросла кількість усних звернень спілчан до Профспілки як телефоном, так і під час особистих зустрічей. Активна взаємодія між членами Профспілки та профспілковими фахівцями сприяла швидкому й ефективному вирішенню проблемних питань, а також спільному пошуку шляхів їх усунення та відновлення порушених прав. Завдяки консультаціям з посадовими особами, уповноваженими на вирішення спірних питань, та наданню їм аргументованих позицій з посиланням на чинні нормативно-правові акти, у більшості випадків вдавалося успішно усунути виявлені порушення.

17 липня 2024 року Господарський суд Донецької області задовольнив позов Рівненського обласного центру зайнятості (в особі Рівненської філії) до Донецького національного медичного університету. Третьою особою у справі виступав поновлений на роботі працівник, який не заявляв самостійних вимог. Суд ухвалив рішення про стягнення з університету 64 464,05 грн – суми допомоги по безробіттю, виплаченої працівнику у зв'язку з його незаконним звільненням, тим самим залишивши ці кошти за працівником.

Питання фінансування закладів охорони здоров'я залишається під особливим контролем Профспілки. З початку року гостро постала проблема недостатнього фінансування лікарень з боку НСЗУ за надані медичні послуги, що призвело до переведення працівників на неповний робочий день або тиждень. У низці закладів було скасовано надбавки, доплати та стимулюючі виплати. У зв'язку з цим Профспілка здійснює систематичний моніторинг рівня оплати праці та своєчасності її виплати.

У разі виявлення заборгованості із заробітної плати в закладах охорони здоров'я Профспілка оперативно зверталася до відповідних органів державної влади з метою вирішення цієї проблеми.

Крім того, протягом року Профспілка організувала онлайн – наради з НСЗУ, під час яких обговорювалися питання: реалізації Програми медичних гарантій на 2024 рік (лютий 2024); реалізації Програми медичних гарантій на 2025 рік (грудень 2024).

Також Профспілкою були спрямовані до Президента України, Верховної Ради України (далі – ВРУ), Уповноваженого ВРУ з прав людини (далі Уповноваженого), Кабінету Міністрів України (далі - КМУ) Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ), Національної служби здоров'я України (далі – НСЗУ), Міністерства соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики), Міністерства економіки України (далі – Мінекономіки) наступні звернення:

- щодо включення підприємств (установ, закладів, організацій) Служб крові, які знаходяться на територіях бойових дій (можливих або активних) до переліку суб'єктів господарювання, для яких виплата надбавки, яка встановлена Постановою КМУ від 25.08.2023 № 928 «Деякі питання оплати праці працівників підприємств, установ, закладів та організацій під час воєнного стану» є обов'язковою складовою оплати праці працівників за роботу в особливих умовах (до КМУ) ;

- щодо доопрацювання проєктів: Закону України «Про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні», реєстр. №10372 від 25.12.2023, Закону України «Про лікарське самоврядування», реєстр. № 10388 від 01.01.2024, Закону України «Про медичне самоврядування» реєстр. № 10372-1 від 08.01.2024, як таких, що не відповідають загальноприйнятному процесу організації професійного самоврядування та порушують права працівників охорони здоров'я України (до ВРУ, КМУ);

- щодо внесення змін до Постанови КМУ від 24.06.2016 №461 «Список №2, виробництв, робіт, професій, посад і показників на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, зайнятість в яких повний робочий день дає право на пенсію за віком на пільгових умовах», від 17.11.1997 №1290 «Про затвердження Списків виробництв, робіт, цехів, професій і посад, зайнятість працівників в яких дає право на щорічні додаткові відпустки за роботу із шкідливими і важкими умовами праці та за особливий характер праці» (до МОЗ, Мінсоцполітики, Мінекономіки);

- щодо недофінансування закладів охорони здоров'я, в зв'язку з чим утворилася заборгованість по заробітній платі (до МОЗ, НЦСЗУ);

- щодо збереження заробітної плати медичних працівників які безпосередньо надають спеціалізовану та екстрену допомогу на територіях активних бойових дій та на прифронтових територіях (територіях можливих бойових дій) (до Президента України);

- щодо надання роз'яснення стосовно того, хто має організовувати проведення та оплату попереднього, періодичного, позачергового психіатричного огляду працівників, який проводиться на вимогу роботодавця (до МОЗ);

- щодо надання роз'яснення стосовно практичної реалізації окремих положень постанови КМУ «Про наглядову раду закладу охорони здоров'я» від 21.11.2023 №1221 (до КМУ);

- щодо забезпечення виконання норм закону України «Про подолання туберкульозу в Україні» від 14.07.2023 №3269-ХІ стосовно забезпечення трудових прав медичних працівників на підвищену оплату праці та соціальний захист за роботу у шкідливих і важких умовах праці (до КМУ, МОЗ);

- щодо підвищення посадового окладу (тарифної ставки) працівника I тарифного розряду ЄТС (до КМУ);

- щодо недопущення ліквідації закладу охорони здоров'я, порушення трудових прав працівників закладу та населення на отримання медичної допомоги (до Президента України, Уповноваженого);

- щодо врегулювання питання поширення норм Постанови №28 від 13.01.2023 «Деякі питання оплати праці працівників державних та комунальних закладів охорони здоров'я» на медичних працівників Центрів комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю шляхом внесення змін до відповідних нормативно-правових актів (до Мінсоцполітики);

- щодо надання роз'яснення стосовно соціального захисту медичних працівників (до КМУ, МОЗ, ВРУ);

- щодо непідтримки проєкту Закону України «Про самоврядування у сфері охорони здоров'я» (до ВРУ, Народних депутатів України);

- щодо погіршення умов праці працівників туберкульозних закладів (до ВРУ, МОЗ);

- щодо оплати праці медичних працівників (до КМУ, МОЗ);

- щодо приведення положень постанови КМУ №174 від 20.03.2013 «Деякі питання оплати праці працівників регіональних фтизіопульмонологічних центрів» у відповідність до норм чинного законодавства (до КМУ МОЗ);

- щодо надання роз'яснення стосовно зобов'язань власників комунальних закладів охорони здоров'я – комунальних некомерційних підприємств (які уклали договори з НЦЗУ про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій) здійснювати оплату комунальних послуг та енергоносіїв (до НЦЗУ);

- щодо розробки нормативів навантаження медичних працівників (до МОЗ);

- щодо проєкту Держбюджету на 2025 рік; (до ВРУ);

- щодо проблем із виконанням Постанови КМУ від 13.01.2023 №28 (до КМУ, МОЗ, НЦЗУ);

- щодо відповідності Постанови КМУ №174 від 28.02.2023 Закону України «Про подолання туберкульозу» №3269 від 14.07.2023 (до КМУ);

- щодо внесення змін до Постанови КМУ від 13.01.2023 №28 щодо оплати праці лікарів – інтернів (до КМУ, МОЗ) ;

Загалом у звітному періоді організаціями Профспілки проведено **315** перевірок додержання законодавства про працю за результатами яких виявлено **2178** порушень.

Структура виявлених порушень свідчить, що найбільша їх кількість стосувалася оплати праці (**641**), звільнення та переведення (**569**), питань зміни істотних умов праці (**274**), гарантій і компенсацій (**152**), питань робочого часу (**152**), часу відпочинку (**181**), праці жінок (**15**), інших порушень (**194**).

Загальна кількість працівників галузі, щодо яких у ході проведення заходів громадського контролю організаціями Профспілки було встановлено порушення трудових прав становить **3807** осіб.

З метою усунення порушених прав працівників та вжиття відповідних заходів запобігання їх у майбутньому, роботодавцям, органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування та іншим сторонам соціального діалогу було надіслано **237** подань та **55** письмових повідомлень про виявлені факти порушень.

З метою попередження порушення прав працівників закладів охорони здоров'я, Профспілкою було надано **27 661** консультація з питань правового та соціально-економічного захисту, у тому числі **19 532** (з них письмових - **539**) членам Профспілки та **7736** (з них письмових - **274**) організаціям Профспілки.

Працівники правових служб організацій Профспілки здійснювали представництво інтересів працівників у судових та інших органах (**287**).

В організаціях Профспілки проведено **266** навчальних заходів для членів виборних органів профспілкових організацій та профактиву. Крім того, надано **534** роз'яснення з питань трудового права, зокрема: **356** – через засоби масової інформації та **178** – у вигляді методичних матеріалів.

Організації Профспілки систематично інформують про законодавчі новації, надають роз'яснення та рекомендації для підтримки роботи первинних профспілкових організацій, адміністрацій закладів охорони здоров'я та членів Профспілки. Для цього активно використовуються різні комунікаційні платформи: Viber, Facebook, WhatsApp.

Також регулярно видаються профспілкові газети:

- «Інформаційний вісник» — Житомирська обласна організація Профспілки;
- «Пульс» — Івано-Франківська обласна організація Профспілки;
- «Інформаційний бюлетень «За медичні права»» Львівська обласна організація Профспілки;

- *«Профспілка охорони здоров'я»* Одеська обласна організація Профспілки;
- *«Медична газета Полтавщини»* — Полтавська обласна організація Профспілки;
- *«Профспілка медикам»* — Черкаська обласна організація Профспілки;
- *«Профспілковий вісник»* — Чернівецька обласна організація Профспілки.

Важливим напрямом правозахисної діяльності Профспілки була і є нормотворча робота, а саме - робота над проектами нормативно-правових актів ВРУ, КМУ, МОЗ, Міністерства фінансів України та проектів нормативних актів з питань формування та реалізації державної соціально-економічної політики і трудових відносин, які надходили на погодження до Спільного представницького органу всеукраїнських репрезентативних об'єднань профспілок на національному рівні, де увага Профспілки спрямовувалась на соціально-економічний захист прав спілчан.

Протягом року Профспілкою не було погоджено (з наданням зауважень) ряд проектів нормативно-правових актів, зокрема проект Трудового Кодексу України, оскільки він містив суперечливі положення, неоднозначні формулювання та значні прогалини у регулюванні окремих інститутів трудового права; проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи» оскільки у ньому не було вирішено подальшу долю працівників, які працювали в закладах МСЕК та ін.

За підсумками року здійснено правову експертизу **239** проектів нормативно-правових актів, які безпосередньо стосувалися або впливали на трудові і соціально-економічні права працівників галузі – членів Профспілки (**228** проектів надійшли на розгляд СПО об'єднань профспілок, **11** – від галузевих міністерств та відомств).

Попри всі виклики, Профспілка та її організації продовжують свою діяльність по всій Україні, захищаючи права та інтереси працівників охорони здоров'я. Окрім цього, надають підтримку мобілізованим членам профспілок, а також тим, хто був змушений залишити регіони активних бойових дій або отримав поранення внаслідок військової агресії росії під час виконання професійних обов'язків. Профспілка також надає матеріальну допомогу спілчанам, які втратили рідних через війну.

Відділ правової роботи
виконавчого апарату Профспілки